

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj :

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
ARHIVA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2005. GODINU**

Sarajevo, maj 2005. godine

SADRŽAJ

I.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II.	REVIZORSKI IZVJEŠTAJ	4
1.	Uvod	4
2.	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja	4
3.	Nalazi i preporuke	4
3.1.	Sistem internih kontrola	4
3.2.	Budžet	5
3.3.	Obaveze	5
3.4.	Nabavke	6
4.	Korespondencija sa klijentom	7
5.	Rezime	7

PRILOG

- Tabela izvršenja budžeta za period 01.01.2005. do 31.12.2005. godine,
- Primjedbe na nacrt Izvještaja o reviziji,
- Odgovor na primjedbe

I. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu : Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja **Arhiva Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Arhiv) za 2005. godinu.
- 1.2. Rukovodstvo Arhiva odgovorno je za finansijske izvještaje, za postupanje u skladu sa zakonima i propisima i uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola. Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.
- 1.3. Zakonska osnova revizije sadržana je u Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj: 12/06). Reviziju smo obavili u skladu sa revizorskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija – INTOSAI («Službeni glasnik BiH», broj: 15/01). Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji nam omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da su finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenljivim računovodstvenim standardima i da predstavljaju tačan i istinit prikaz poslovanja. Revizija ocjenjuje i pouzdanost sistema internih kontrola kojima se obezbjeđuje poštivanje zakona i propisa, zaštita imovine, pouzdano izvještavanje i efikasno poslovanje.
- 1.4. Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potkrepljuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, ocjenu značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, usaglašenost sa zakonima i propisima i ocjenu sistema internih kontrola.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za naše mišljenje.

Finansijski izvještaji Arhiva za 2005. godinu predstavljaju tačan i istinit prikaz poslovanja, osim za pozicije koje se odnose na sljedeće :

- Obračunate, a neisplaćene obaveze za plate zaposlenih iz 1999. i 2000. godine iskazane u finansijskim izvještajima u iznosu od 118.783 KM nisu još uvijek riješene (tačka 3.3.)
- Obračunate, a neisplaćene obaveze za naknade zaposlenih iz 1999. i 2000. godine i sporne obaveze prema «AMH Studio 9» iz 1997. godine iskazane u finansijskim izvještajima u iznosu od 76.260 KM nisu još uvijek riješene (tačka 3.3.);
- Sporna potraživanja prema «AMH Studio 9» iz 1997. godine iskazane u finansijskim izvještajima u iznosu 17.849 KM nisu riješene (tačka 3.3.);
- Ostvarene nabavke za potrebe Arhiva u 2005. godini nisu u cjelosti bile izvršene prema pravilima koja su propisana Zakonom o javnim nabavkama (tačka 3.4.).

II. REVIZORSKI IZVJEŠTAJ

1. Uvod

Arhiv u okviru svojih ovlaštenja izvršava poslove koji su definisani Zakonom o arhivskoj građi i Arhivu Bosne i Hercegovine. Ovim zakonom uređuje se pravni status Arhiva koji nastavlja sa radom kao institucija Bosne i Hercegovine, te se uređuje: evidentiranje, prikupljanje, preuzimanje, čuvanje, zaštita, sređivanje, obrada, uslovi korištenja, istraživanje i publikacija arhivske građe iz nadležnosti Arhiva.

2. Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Ured za reviziju izvršio je reviziju Arhiva za 2004. godinu, o čemu je sačinjen Izvještaj o reviziji. Osvrtom na preporuke revizije date u pomenutom izvještaju, utvrđeno je da Arhiv nije preduzeo sve aktivnosti na otklanjanju nedostataka konstatovanih ranijom revizijom, i to:

Preporuke koje nisu realizovane:

- Obaveze za plate i naknade zaposlenih iz 1999. i 2000. godine, koje su iskazane u poslovnim knjigama, nisu još riješene sa datumom završetka revizije;
- Sporne obaveze i potraživanja prema «AMH Studio 9» iz 1997. godine nisu takođe riješene sa datumom završetka revizije;

3. Nalazi i preporuke

3.1. Sistem internih kontrola ¹

Revizija je izvršila ispitivanje sistema internih kontrola, administrativnih i računovodstvenih procedura i kvaliteta finansijskog upravljanja Arhiva. Cilj ovih ispitivanja je bio da se uvjerimo u kojoj mjeri su pouzdani podaci na kojima se baziraju finansijski izvještaji i da li je finansijsko upravljanje u skladu sa postojećim propisima.

Ministarstvo finansija i trezora dostavilo je svim korisnicima budžeta «Praktični vodič za efikasnu internu kontrolu u institucijama Bosne i Hercegovine» koji sadržava smjernice u vezi izrade Pravilnika o internim kontrolama.

Vodič je usvojen u okviru Akcionog plana od strane Vijeća ministara i baziran je na, u svijetu, široko prihvaćenom modelu sistema internih kontrola od pet komponenti:

- kontrolnog okruženja,
- procjene rizika,
- kontrolnih aktivnosti,
- informacija i komunikacija,
- monitoringa

Najveća odgovornost za uspostavljanje sistema internih kontrola vezana je za rukovodstvo Arhiva. Istovremeno, uvođenjem sistema internih kontrola zasnovanog na modelu od pet komponenti najviše će koristiti rukovodstvu, jer će takav sistem u razumnoj mjeri obezbijediti zaštitu poslovanja od eventualnih prevara, grešaka ili zloupotreba.

¹ Interne kontrole su jedinstven proces koji uvodi organizacija kao skup postupaka i mjera koje osiguravaju tačnost i pravilnost evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i ekonomično, efikasno i efektivno trošenje javnog novca i zaštita imovine.

Kontrolno okruženje je osnov cjelokupnog sistema internih kontrola koje podrazumijeva efikasno rukovođenje i funkcionalnu organizaciju. U Arhivu nisu još uvijek riješena pitanja rukovođenja i organizacije. Naime, direktor i zamjenik Arhiva nisu imenovani (rukovođenje Arhivom vrši drugi zamjenik), a Arhiv nema zaposlenih na poslovima finansija i računovodstva (finansijsko poslovanje Arhiva obavljaju dvije osobe po ugovoru o djelu).

Po tom osnovu u Arhivu ne postoje pretpostavke za uvođenje efikasnog sistema internih kontrola s obzirom na slabosti kontrolnog okruženja. Ostale komponente sistema internih kontrola ne mogu biti izgrađene dok se ne steknu uslovi iz kontrolnog okruženja, prvenstveno oni koji se odnose na efikasno rukovođenje i odgovarajuću organizaciju finansijskog poslovanja

3.2. Budžet

Prijedlog budžeta Arhiva izrađen je pod pretpostavkom zapošljavanja dodatnih 8 zaposlenih što nije u potpunosti ostvareno do kraja godine. Projekcija budžeta Arhiva iznosila je 638.048 KM koja je korigovana od strane Ministarstva finansija i trezora za 196.033 KM na niže, tako da je konačno odobreni budžet iznosio 442.015 KM. Usaglašavanje konačnog prijedloga budžeta sa Ministarstvom finansija i trezora i povezivanje sa planiranim aktivnostima Arhiva nije izvršeno.

Odobreni budžet stvorio je određene rezerve na pojedinim stavkama budžeta i određena prekoračenja budžeta koja su korigovana preraspodjelom sredstava u decembru 2005. godine. Ukupan iznos preraspodjele budžeta iznosio je 75.000 KM (najveće smanjenje budžeta izvršeno je na poziciji «plata» - 53.000 KM, a najveće povećanje na poziciji «kapitalna ulaganja» - 30.000 KM).

Preporuka

Preporučujemo da Arhiv definiše ciljeve poslovanja i potrebe zapošljavanja osoblja, te da unaprijedi komunikacije sa Ministarstvom finansija i trezora u cilju donošenja optimalnog budžeta koji zadovoljava potrebe Arhiva.

3.3. Obaveze

U poslovnim knjigama Arhiva evidentirane su zastarjele obaveze iz ranijih godina koje se u bilansu Arhiva svake godine prikazuju u istom iznosu kao prenosi početnih stanja. Ukupne obaveze Arhiva iz ranijih godina koje su evidentirane u poslovnim knjigama iznose **195.043 KM**.

Najveći dio ovih obaveza Arhiva odnosi se na neisplaćene bruto plate za tri zaposlena iz 1999. i 2000. godine u ukupnom iznosu od **118.783 KM**. Obaveze za neisplaćene plate stvorene su prije konstituisanja Arhiva prema Zakonu o Arhivu Bosne i Hercegovine koji je stupio na snagu u julu 2001. godine. Arhiv Bosne i Hercegovine nije prekidao svoj rad, ali zbog neriješenog pravnog statusa Arhiva u kontinuitetu, za tri zaposlena nisu, prema njihovim navodima, isplaćena sredstva za plate i naknade u periodu od avgusta 1998. godine do aprila 2001. godine. Obaveze prema zaposlenima za 1998. i 2001. godinu su isplaćene, tako da su ostale obaveze koje se odnose na 1999. i 2000. godinu. Navedene obaveze predstavljaju potencijalne obaveze koje mogu biti izvršene na teret sredstava budžeta BiH.

Dio iskazanih obaveza u iznosu od **76.260 KM** odnosi se na naknade zaposlenima iz 1999. i 2000. godine i sporne obaveze u vezi sa isporučenim materijalom za Arhiv od firme «AMH Studio 9» Sarajevo.

U poslovnim knjigama Arhiva evidentirana su i zastarjela potraživanja iz ranijih godina koja se u bilansu Arhiva svake godine prikazuju u istom iznosu kao prenosi početnih stanja. Ukupna potraživanja Arhiva iz ranijih godina koja su evidentirana u poslovnim knjigama iznose **17.849 KM**, i odnose se na sporna potraživanja prema firmi «AMH Studio 9».

Zastarjele obaveze i potraživanja nisu još uvijek riješeni, ali njihovo rješavanje nije u potpunosti nadležnosti Arhiva.

Rukovodstvo Arhiva u više navrata konsultovalo je nadležne institucije Bosne i Hercegovine (Ministarstvo finansija i trezora, Vijeće ministara, Ombudsman za ljudska prava) za rješavanje problema izmirivanja nastalih obaveza po osnovu plata i naknada, ali isti još uvijek nije riješen. Nakon toga je komisija Ministarstva finansija i trezora izvršila uvid u sporne obaveze Arhiva za plate i naknade. Arhiv je u 2006. godini uputio zahtjev Ministarstvu finansija i trezora da u skladu sa Zakonom o utvrđivanju i načinu izvršenja unutrašnjeg duga BiH i zaključka Vijeća ministara odobri isplatu neizmirenih obaveza Arhiva iz prethodnih godina.

Preporuka

Revizija je u svom ranijem izvještaju naznačila da nema mandat da arbitrira u slučaju rješavanja ovih obaveza, za čije rješavanje nadležnost ima Vijeće ministara i Ministarstvo finansija i trezora. Ovaj stav revizija i dalje zastupa. Takođe, sporne obaveze i potraživanja u poslovnim knjigama po osnovu evidencija koje se odnose na dobavljača «AMH Studio 9» Arhiv treba da ispravi nakon što se završi spor sa navedenim dobavljačem.

3.4. Nabavke

Ured za reviziju je uvažio činjenicu da je 2005. godina bila prva godina primjene novog Zakona o javnim nabavkama, kao i činjenicu da je javni sektor tokom 2005. godine bio uskraćen za podršku institucija čije je formiranje bilo predviđeno tim zakonom. Međutim, revizija ističe obavezu poštivanja Zakona o javnim nabavkama i u namjeri da doprinesemo boljem razumijevanju problematike nabavki, skrećemo pažnju na nedostatke u procesima nabavki koje smo zabilježili tokom obavljanja prethodne i završne faze revizije:

- Arhiv je po osnovnom ugovoru za izvođenje radova na rekonstrukciji u prostorijama arhiske građe, produžavao radove u velikom procentu od iznosa osnovnih radova bez aneksa ugovora;
- Dostavljene ponude za nabavku kompjuterske opreme otvorene su prilikom dostave na protokol Arhiva, a prije roka za otvaranje ponuda navedenog u tenderskoj dokumentaciji (dokaz: na ponudama se nalazi broj i datum prijema). Ovo stvara mogućnost preferiranja ponuđača.

Preporuka

Revizija je i ranije konstatovala određene propuste u procedurama javnih nabavki. U konkretnom slučaju, preporučujemo Arhivu da u zahtjevu za ponude obuhvati ukupne potrebne radove kako bi se izbjegli naknadni radovi u značajnom procentu od ugovorenih. Takođe, kod prijema ponuda, komisije moraju obezbijediti tajnost podataka iz ponuda do roka njihovog otvaranja.

- Za poslove čišćenja i premještanja arhivske građe i drugih materijala iz suterena Objekta 3. na Marijin Dvoru, angažovane su firme sa kojima su potpisani okvirni sporazumi o angažovanju radnika. Navedene firme ispostavljale su račune za izvršene radove. Arhiv nije u ovom slučaju obezbijedio konkurentne ponude od više ponuđača za usluge. Takođe, u konkretnom slučaju Arhiv nije zaključivao posebne ugovore sa angažovanim firmama u kojima bi se precizirali vrijednost poslova, broj angažovanih radnika i rokovi završetka radova. Ovim se ne može garantovati efikasno izvršenje poslova i rokovi završetka radova.

Preporuka

Preporučujemo da se prilikom bilo kojeg angažovanja za pružanje usluga Arhivu obezbijede konkurentne ponude i zaključe ugovori sa precizno utvrđenim elementima izvršenja poslova.

4. Korespondencija sa klijentom

Arhivu je uručen nacrt Izvještaja o reviziji za 2005. godinu, na razmatranje i dostavljanje komentara na nalaze revizije.

U ostavljenom roku od 15 dana, Arhiv je dostavio svoje komentare na nacrt Izvještaja.

Po našoj procjeni, Arhiv nije dostavio nove dokaze i činjenice koje bi uticale na izmjenu nalaza sadržanih u nacrtu Izvještaja.

U prilogu Izvještaja dostavljamo vam komentare Agencije i naš odgovor.

5. Rezime

Tokom obavljanja svog mandata revizija je konstatovala gotovo iste nedostatke koji su bili uočeni i 2004. godine. Revizija je uočila određene slabosti sistema internih kontrola u dijelu koji se odnosi na nedostatak rukovođenja i organizacije u Arhivu.

Unutrašnja organizacija Arhiva nije u potpunosti implementirana tako da zbog nepopunjenosti određenih radnih mjesta Arhiv ne može u potpunosti izvršavati sve predviđene funkcije i uspostaviti efikasan sistem internih kontrola. Rukovodna funkcija Arhiva nedostaje s obzirom da funkcija direktora Arhiva i zamjenika direktora nije popunjena od sredine 2004. godine.

Obaveze za plate i naknade iz ranijih godina (1999. i 2000. godina) nisu još uvijek riješene i predstavljaju potencijalne obaveze na teret budžeta BiH.

Obaveze po osnovu sudskog spora sa firmom «AMH Studio 9» Sarajevo iz 1997. godine nisu takođe riješene i predstavljaju takođe potencijalne obaveze na teret budžeta BiH.

U Arhivu su i ove godine konstatovani određeni nedostaci u procedurama nabavki koje nisu bile izvršene u skladu sa propisima koji regulišu ovu problematiku.

**ZAMJENIK GLAVNOG
REVIZORA**

mr. Dragan Kulina

GLAVNI REVIZOR

Milenko Šego